

# SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan sveder, imitirajo medelje in pramike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se ostanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

## Na klerikalnem tiru.

Čedalje jasneje se kaže, da sedanja vlada, katero kot člani desnice podpirajo tudi zastopniki slovenskega naroda, nima volje, biti pravična temu narodu. Program, na katerega se je zjediniła desnica, in v katerem zavzema prvo mesto ravnopravnost vseh narodov, je še danes na papirju, in sedanje ministrstvo prezira ta program s čudovito doslednostjo zlasti na jugu države. Slovenci in Hrvatje smo mej vsemi narodi v državi najbolj prikrajšani in zapostavljeni, pri nas je imela vlada najhvalejšje polje, pripomoči načelu ravnopravnosti do veljave, a storila ni še ničesar, nasprotno, vlada še direktno ali indirektno pospešuje in podpira zatiranje slovenskega življa.

V narodnem oziru nismo ničesar dosegli in razprava o realnem zakonu v kranjskem deželnem zboru nam je pokazala, da sploh ničesar pričakovati ne smemo, da vlada niti tako skromne, v živi potrebi utemeljene želje, kakor so slovenske paralele na nižjih razredih ljubljanske realke, neče izpolniti, dasi ves slovenski narod nima ne jednega realčnega zavoda, kjer bi se njegovi sinovi vsaj v prvih letih mogli izobraževati v svojem jeziku.

In pogled na Primorsko, na Koroško in na Štajersko nam kaže, da so se tam razmere tako poslabšale, da se ni prav nič čuditi, ako gineva zaupanje v vlado in v desnico, in ako se utrja prepričanje, da v narodnem oziru tudi v sedanji dobi ničesar ne dosežemo.

Nasprotno pa vidimo, da je vlada zšla popolnoma na klerikalni tir in da nas hoče osrečiti z najhujšim klerikalizmom. Ta naj nas odskočuje za pogrešano narodno ravnopravnost, ta naj bode slovenskemu narodu plačilo za podporo, katero dobiva vlada od njegovih zastopnikov.

Naši klerikalci so s tem jako zadovoljni, saj teče voda na njihov mlin, in če

od časa do časa v svojih lističih nekoliko zagrmje proti vladi, ima vsakdo občutek, da je to gledališki grom, ki nima družega namena, kakor zmotiti volilce, katerim vlada mesto narodnega kruha daje kamen klerikalizma.

Vlada pa ne osrečuje samo nas Slovencev na ta način, ampak začela je v zadnjem času po istem kopitu osrečevati tudi druge narode. Na celo našo državno polovico je začel rositi blagoslov klerikalizma, in to v tako obilni meri, da so se tega prestrašili tudi najgorečnejši pristaši desnice in da so začeli spoznavati, da desnica nima druge naloge, kakor utrditi in oživiti moč in veljavo klerikalstva.

Zadnje dni je izdala vlada nekaj naredb, ki nam to potrjujejo. Naredba, s katero se je katehetom dala pravica glasovanja pri maturitetnih skušnjah, je povzročila prvo razočaranje, in to razočaranje je toliko večje, ker ni dvoma, da je s tem storjen prvi korak k uvrščenju veronauka med predmete, iz katerih je delati maturo, saj bi drugače vsa ta naredba sploh ne imela smisla. Ta namera pomeni očitno reakcijo in kakor druge svobodomiselnostne stranke, tako se tudi mi nikakor ne moremo sprijazniti z njo. Ravno tako nam ne ugaja naredba, s katero so se obnovile eksercicije na srednjih šolah, ker tudi te, kakor matura iz veronauka, nimajo družega namena, kakor mladino zapeljati v klerikalstvo, dati klerikalizmu priliko in sredstvo, da jo priklene nase in jo osvoji.

Stvarnega in pedagoškega razloga ni nobenega za ti odredbi. Izdani sta bili zgolj in jedino, da se poveča vpliv klerikalizma na šolo, in to perhorenciramo z vso odločnostjo, ker je tak upliv na občno škodo.

Pri tacih dispozicijah osrednje vlade, v očigled dejstvu, da vlada tudi sicer zatira in preganja vse, kar se klerikalizmu upira, ni čuda, da raste klerikalcem greben, da so od dne do dne nasilnejši, in da se je briksenski škof celo osmelil, nad nem-

škonalnim humorističnim listom „Der Scherer“ razglasiti cerkveno prokletstvo. V vseh tirolskih cerkvah so čitali ta interdikt in preklinjali so vsacega, kdor ta list piše, ga tiska, ga plačuje ali čita. Preklinjalo se je korenito, da se je kar kadilo, in da so se brunnim Tirolcem in Tirolkam ježili lasje. S tem si je briksenski škof prisvojil pravico, katera mu nikakor ne gre, ker po naših zakonih nima škof v tiskovnih zadevah čisto nič govoriti, in če bo Wolf zaropotal z njim tako, kakor je zaropotal z Valussijem, stori popolnoma prav. Mogoč je tak nastop briksenskega škofa pač samo v sedanji dobi, ko je vlada tako klerikalna, kakor je bila taktat, ko smo doživeli katastrofi pri Solferinu in pri Kraljevem gradu.

Nam ta najnovejši kurs naše vlade nikakor ne ugaja, toliko manj, ker nas v narodnem oziru prikrajšuje koder more, na Primorskem pa je slovenski življenjski izročila preširnemu lahonstvu na milost in nemilost. Razmere so postale take, da jih dolgo ne bo več prenašati, in se bomo morali vprašati, ali zasluži vlada, ki nas v narodnem oziru oškoduje in zapostavlja, da bi nas bolj tudi nemško liberalna vlada ne mogla, povrh pa nas tišči pod jezuitski klobuk, da jo slovenski zastopniki podpirajo?

## V Ljubljani, 4. julija. K položaju.

Vedno bolj odločno nastopa vest, da hoče vlada začeti novo pravno akcijo v jezikovnem vprašanju. Nekateri listi že naznanjajo rok, kdaj se začne pogajanja, t. j. začetek avgusta. Šele ko se določi, da bodo imela pogajanja kak vseh, se določi, tudi rok, kdaj se skliče državni zbor. Gotovo je pa baj, da se snide drž. zbor pozno na jesen, ker se morajo izvoliti delegacije.

„Slovanska nevarnost“.

Berolinska „Gegenwart“ je prinesla v zadnji številki članek o nevarnosti Slova-

nov za Nemce. Članek trdi, da so Slovani največji nevaležniki, ker se upirajo svojim dobrotnikom in odgojiteljem, Nemcem. Prav za prav so Slovani — pravi duhoviti članek — Nemci, in tudi Rusi so Nemci, ki so se šele počasi emancipirali od svojega prvotnega rodu. Slovani v Avstro-Ogrski dvigajo predrzno svojo glavo. Kakor Rusi, ki imajo le nemško kulturo, so tudi avstrijski Slovani nevaležniki svojim gospodarjem in vzgojiteljem. Da, celotni pruski Poljaki se že upajo ugovarjati, da bi se povsem germanizirali. Za nemštvo je to naraščanje slovanstva — pravi „Gegenwart“ — strašno nevarno. V Avstriji so Nemci že brez moči, in kmalu se lotijo Slovani še Velikemercije. Zato treba skupnega odpora. Vsi Nemci naj smatrajo germanizacijo Slovanov za svojo največjo narodno dolžnost. Velikemerci morajo v tem krepko podpirati avstrijske Nemce. „Gegenwart“ pozivlja predvsem na energično germaniziranje pruskih Poljakov, češ, ondaj imajo le Nemci „Herrenrecht“ in Poljaki morajo molčati. — Delirij nekaterih Nemcev je res smešen, toda značilen in za Slované dobra šola!

## Avstro-Ogrska in Rusija.

Nedavno je petersburški list „Herold“ konstatiral, da so kriva poročila, ki trdijo, da se razmerje med našo monarhijo in Rusijo krha, nego je istina, da sta postopali državi tudi v zadnjem času na Balkanu docela solidarno. „Pester Lloyd“ pa se piše z Dunaja: Izjava ruskega lista je napravila v tukajšnjih političnih krogih simpatičen vtisk. Toda ne samo zato, ker je izjava novo potrdilo med Avstro-Ogrsko in Rusijo vladajočih prisrčnih razmer glede balkanskih vprašanj. O lojaliteti in miroljubnosti ruske politike niso na resnih mestih nikdar dvomili, zato pa gledajo vzpričo takih odnošajev mirno in zaupno na razvoj razmer na Balkanu. Posebno vrednost ima inspirirani ruski časniški glas nasproti ruvalcem na Balkanu, ki sedaj neoporečno vedo, da sta interesirani vevlasti sklenili,

## LISTEK.

### Feminizem in ženstvo.

Spisal M. Juvancič.

(Dalje.)

II.

Zgodovina ženskega gibanja v modernem smislu sega v drugo polovico preteklega stoletja. Američanke bile so prve, ki so se upale s svojimi težnjami v javnost L. 1787. so zahtevale, da jim kongres v Filadelfiji dovoli volilno pravico. Posegle so očitno previsoko, kajti kongres ni ugodil njihovim željam, katera se jim niti do danes ni popolnoma izpolnila.

Toda Američanke niso odnehale. Da ne odvrnejo od sebe pozornosti, so se oglašale pri vsaki priliki v javnosti ter se krepko borile za neodvisnost in napredek. S posebno vnamo so se udeleževale propagande za odpravo robstva. Ko se je sklical v tej zadevi leta 1840. mejnarodni kongres v London, so prišle tja tudi tri Američanke: Elizabeta Cady-Stanton, Lukrecija Mott in Elizabeta Pease, prvoboriteljice za svobodomiselnost v Zjedinenih državah. Toda v Londonu so jih kaj negalantno sprejeli. Rekli so jim, da ženska kratko in malo nima besede v politiki, da je nezmožna razsojati v tako važnih stvareh in da je valed tega nepotrebna na kongresu.

Niti v zborovalno dvorano jih niso pustili. Globoko užaljena se je vrnila ženska deputacija v Ameriko, kjer so nadaljevale odsej ženske boj na življenje in smrt za ravnopravnost z moškim spolom. Popolne zmage sicer še do danes niso doživele, osobito v politiki, dasi priznavajo mnoge izmed Zjed. držav ženskam dandanes že najboljše volilne pravice, vendar pa se morejo ponašati, da so dosegle jako mnogo. Civilno pravo Zjedinenih držav skoro ne pozna razločka med moškim in žensko. V ljudskih, srednjih in visokih šolah je ženska z moškim popolnoma ravnopravna. Odprti so ji tudi vsi poklici. Leta 1880. bilo je v Zjedinenih državah na pr. 7316 vladnih uradnic, 2136 arhitektin, 110 advokatkin. Došim se v Evropi strogo držimo načela „mulier taceat in ecclesia“, je bilo istega leta v Zjedinenih državah 165 ženskih pastorej.

Skoro istočasno z ameriškim se je pričelo gibati francosko ženstvo. Leta 1789. je predložila kraljici Mariji Antoineti neka ženska z imenom Olympe de Gouges prošnjo, v kateri so bile navedene vse glavne ženske težnje. Dne 28. oktobra istega leta pa je šla skupina Parižank naravnost v narodno skupščino zahtevati enakopravnost obeh spolov.

Velika francoska revolucija, ki je prav taktat buknila, bila je modna opora ženskemu gibanju. Kar čez noč zasnovala so

se društva „republičanskih in revolucionarnih žensk“, „prijateljic ustave“ i. t. d. Tudi svoje glasilo si je napredno ženstvo brzo omislilo, vendar se isto ni moglo dolgo vzdržati. V ustavi, katero je sprejel konvent v juniju 1793. leta, bila je že proglašena neomejena ravnopravnost vseh državljanov brez ozira na spol, toda na veliko žalost francoskega in drugega ženstva ta ustava ni postala nikoli aktivna, pač pa je nedolgo potem neki dekret prekrizal vse upe naprednim ženskam. Ker iste v svojih društvih in klubih niso zborovale baš v najlepšem redu in slogi, izrazil je konvent mnenje, da ženske sploh niso za politiko, in „državljan“ Amar povedal jim je kar na vsa usta, da je prostor zanje pri ognjišču.

Položaj se je torej korenito izpremenil. Polagoma je izgubila ženska na Francoskem zopet vse svoje pravice, in Napoleon ji je vzel s svojim zakonom še zadnjo trohico ter jo postavil popolnoma pod oblast moževo.

Saint-Simon in njegovi pristaši so oživili zopet žensko vprašanje, za katero je, dasi v drugem smislu, posebno uspešno deloval George Sand. Pozneje začel je tudi izhajati list „Gazette de Femme“, katerega je ustanovila Mme Pontret de Mauchamps.

O priliki državnega prevrata l. 1851. je moralo s voditelji francoskih socialistov

tudi mnogo žensk, ker so se bile preveč oklenile njihove doktrine, v prognanstvo. Toda tudi ta poraz je preživel feminizem, ki od onega časa na Francoskem vidno in dosledno napreduje. Leta 1889. je zboroval v Parizu mejnarodni ženski kongres. Društvo „Union universelle des femmes“ krepko deluje za svobodo in napredek ženstva. Civilna emancipacija se sicer vsled drakončnih zakonov francoskih ne more prav razviti, pač pa je dospela intelektualna emancipacija že na dosti visoko stopnjo. Vlada trudi se na vso moč delovati v naprednem smislu. Od leta 1868. sem so ženske redne slušateljice na francoskih univerzah. Tudi liberalni poklici se jim odpirajo drug za drugim. Dne 21. novembra pretečenega leta je predložil poslanec Viviani francoski poslanski zbornici načrt zakona, po katerem naj bi bilo damam, ki imajo licenciat ali doktorski diplom, dovoljeno izvajati advokatski poklic. Predlagalec je zahteval nujnost, in vlada se je izrekla nemudoma zanj.

Manj sistematično da se zasledovati žensko gibanje pri nas, v Avstriji in v ostalih kulturnih državah. V obče priznana je skoro povsodi enakopravnost ženske v privatnem pravu, vsaj principiarno. Politične pravice so ženskam povsod najbolj prikrajšane.

Najbolj napreduje povsodi intelektualna emancipacija. V Švici odprta so od

služiti vsekakor le miru, ter da ne najde pri velevlastij njihše simpatij, kdor se peča z agitacijo po Balkanu.

#### Klerikalstvo v Belgiji in drugod.

Klerikalstvo in z njim identično reakcionarstvo je največja nesreča za vsako državo, v kateri dobi premoč. To se vidi v sestradani Španiji, kjer so nemiri in vstaje sedaj na dnevnem redu, to se vidi v razburjeni in osramočeni Franciji, in isto je v Belgiji, kjer so pred kratkim lakomni klerikalci zakrivali krvave poulične poboje, med katerimi je obležalo več mrtvih in premnogo ranjenec. „Köln. Ztg.“ poroča o nezaslišanih volilnih sleparijah klerikalcev v Belgiji in o krivični razdelitvi volilnih okrajev. Posledica teh sleparij je bila velika klerikalna večina in peščica socialistov, ki so si znali s svojo jekleno energijo priboriti vsaj nekaj več mandatov. Zmernih liberalcev je v zbornici prav malo. Ultramontanska stranka pa je vladala po američanskem vzorcu: zasedla je vsa prosta mesta, vse uradniške službe ter dala raznim samostanom veliko vpliva. Duhovništvo pa ima povsod prvo besedo. V Belgiji je duhovništvu cerkev le šport, s katerim se bavi le kadar ima čas, glavno torišče mu je politika in agitacija. Torej prav kakor pri nas na Slovenskem! Poslednji boj združenih socialistov in liberalcev menda ne ostane brez trajne koristi. Kralj se bo moral udati in volilno pravico reformirati v pravičnejšem smislu. — V Bruslju, Antverpah, Lüttichu in Alostu so se primerile zopet demonstracije, katere so priredili socialni demokratje in pri katerih je bilo zopet nekaj ljudi ranjenih. Danes ima parlament svojo sejo, in ministrski predsednik Van der Peereboom bo predlagal, kako naj se spremeni vladna predloga volilne reforme. Današnja seja bo torej odločilna. Ako se večina in opozicija glede reform ne zjedinita, misli kralj Leopold zbornico razpustiti ter razpisati nove volitve.

#### Novi nemiri v Španiji.

V Valenciji so se pripetili predvčerajšnjim jutraj novi, jako resni nemiri. Izgredniki so prevračali tramvajske vozove ter zgradili z njimi barikade. Orožništvo in vojaštvo je prihitelo policiji na pomoč, toda izgredniki so metali kamenje toliko časa, da so vojaki ustrelili. Dasi je bilo mnogo ljudi ranjenih, so nemiri do večera naraščali in izgredniki so napravili nove barikade. Priti je moral še oddelek konjenišva. Izgredniki so streljali na vojake, a so morali končno venderle bežati. Mnogo ljudi, orožnikov in vojakov je bilo ranjenih in baje tudi nekaj pobitih. Vzrok nemirov je draginja in beda.

## Dopisi.

Iz Trziča, 29. junija. Daleč smo že pripluli! „Südmark“ se pripravlja, da ugrabi

leta 1867. ženskam vseučilišča. Na Angleškem obstojajo posebne ženske visoke šole in več internatov. V Švedski predavajo ženske celo na državnih fakultetah. V Rusiji izvršuje veliko žensk zdravniški in učiteljski poklic. V Nemčiji dostopna so ženskam le posamezna vseučilišča in to le za gotove stroke.

V Avstriji odprte so po zakonu ženskam le filozofske študije. Naredba naučnega ministrstva z dne 23. marca 1897 določa, da morajo ženske, katere hočejo postaviti redne slušateljice na filozofskih fakultetah avstrijskih vseučilišč, dokazati, da so z uspehom prestale zrelostni izpit na kakem državnem gimnaziju. O inozemskih spričevalih razsoja naučno ministrstvo, je-li so z avstrijskimi istovredna. Ženske brez zrelostnega izpita morejo se vzprejemati le kot izvenredne slušateljice na filozofskih fakultetah, ako so dovršile vsaj učiteljske ali kak zavod (višjo dekliško šolo, licej, gimnazij), katerega prizna naučno ministrstvo istovrednim.

Na ostalih fakultetah veljajo pri nas še vedno sledeči predpisi: V koliko hočejo dovoliti ženskam pristop k svojim predavanjem, določajo profesorji sami. Redne imatrikulacije pa jim ni dovoliti.

Vsled navedenega naučnega ministrstva z dne 9. marca 1896. pa vendar tudi ženskam, katere so dovršile javno ali privatno gimnazijske študije ter napravile zrelostni izpit, v zrelostno spričevalo ni dostaviti klavzule, da so zrele za vseučiliške študije.

(Dalje prih.)

naše slovenske kraje. Slovenski živelj je predolgo dremal. Našli so se svoje dni pač moške, ki so zapazili pretečo nevarnost; uvideli so, da se poginu izognejo le — viribus unitis — s skupnim neumornim delovanjem, in osnovalo se je prepotrebno bralno društvo, ki je slovensko stvar spravilo nekoliko v akcijo, in beležijo se že lahko nekateri vspehi. Društvo je — sicer še slabotno — delovalo z vsemi silami, in nadejali smo se v teku let najlepšega sadu. Pa človek obrača, kaplan pa prebrne.

Bodisi, da se je zdelo bralno društvo „Südmarkovcem“ nevarno, in so se vsled tega zatekli h kaplanu, naj bi jim pomagal iz pritiska od strani Slovencev, bodisi, da je hotela klerikalna klika iz principa napraviti razkol, — factum je, da je dotični gospod najedenkrat zapazil v bralnem društvu nekaj sila nevarnega, o kateri nevarnosti člani niso niti sanjali, zasledil je — liberalizem. O kako gorko bi ga Vam priporočal, sv. Jožefovci in vsi tisti, ki pri društvu treznosti še vedno delate „plavo“ — ker ravno to je izraz, ki Vam sam pove, da se pod njegovim praporom bje boj za narodno prostost. Žal le, da se je bralno društvo obnašalo premalo liberalno, kajti vspehi bi bili gotovo še znatnejši. Da je tudi vera pešala v tem društvu, je bil seveda neobhodno potrební suffix. V protidokaz temu pa se ne spuščamo, ker bi se drugače svet zgražal nad odurnostjo onih, ki si upajo takim ljudem očitati brezverstvo ali kaj takega. Nastalo je torej tudi društvo sv. Jožefa, ki nima samo na sebi nikacega smisla, nasprotno pa je v kvar bralnemu društvu, ker se je s tem število členov reduciralo. Sicer je dobro, da se slabi elementi odpravijo, a boljše bi bilo, da bi se leti dali poučiti in bi ostali v društvu; tako pa so ostali društvu zvesti samo oni, ki hočejo samostojno misliti in se ne dati voditi od človeka, ki najbrže še sam potrebuje voditelja. To društvo skuša nekako konkurirati z bralnim društvom — kaj pa je njegov smoter, si člani še sami niso na jasnem. Da se jim finančno bolje godi, nego onim v bralnem društvu, je ujemno, ker jih podpirajo z večjimi zneski ondotni Nemci; egoizem pa je, seveda, nad vero in narodnostjo! No, pa jedno je to društvo le doseglo. Nemci in nemčurji namreč, videči dve nasprotni si stranki, smatrali so teren za svoje namene ugoden, in bodo posamezno udušili obe društvi ter pognali počasi posestnike in delavce v prognanstvo. Kdaj pridemo pač Slovenci do prepričanja, da je le v slogi moč? Bi-li ne bila dolžnost res verskega in narodnega kaplana, okleniti se bralnega društva in pomagati mu na trdneje podstavo; saj v tem društvu bi se ne ujel v hudičeve zanjke, kakor se v onem ne bode zveličal, ako ne bode sam za to skrbel. Da je tudi on pristopil k že obstoječemu in s tisoči zaprekami se borečemu društvu, kako vrlo bi stopili sedaj vstajajočim „Südmarkovcem“ na prste! Prevzel naj bi nalogo buditelja in s tem bi si stekel gotovo večjih zaslug pri Slovencih, nego si jih bode tako pri klerikalcih. Toda človek je hotel na vsak način nekaj osnovati — zunanjih efektov si je želel — in razbil je slogo, podkopal tla narodnosti, in pomogel posredno „Südmarkovcem“ na noge. Vsaj Trziču naj bi prizanesla pogubonosna klerikalna stranka s svojim strupom, kajti tu se ne gre za klerikalna in liberalna načela, tu bijemo hušji boj, borbo za obstanek slovenskega naroda proti germanskemu poplavu. Toda ta klika je brezobzirna in popolnoma zaslepljena. Moške, kar Vas je še narodno mislečih, bodite vztrajni, napnite vse moči, saj pravica mora venderle zmagati in Trzič — postati slovenski.

Iz Vipave, 2. julija. V 145. številki „Slovenca“ trudi se vipavski dopisnik v potu svojega obraza odbiti naš napad na „turško“ cerkveno gospodarstvo v naši dekaniji, in ker mu nedostaje argumentov, obrizgal je s blatom obrekovanja in sumničenja dozdevnega dopisnika „Narodovega“, g. svetnika Nosana.

Dopisnik „Slovenec“ šopiri se s proizvodi umetnika Wolfa, ki se nahajajo v cerkvi sv. Štefana v Vipavi, pozabi pa povedati, da so te umetniške zasluga pok. dekana Gabrijana, dočim se mora sedanjemu dekanu g. Erjavcu na rovaš zapisati le zanemarjenje tega, kar je njegov prednik stvaril; utajiti pa zlasti ne more, da je bilo podstrešno tra-

movje gnjilo, da je streha puščala, da so alikarije pokvarjene, in da je osobito zunanjost cerkve taka, da je bolj živinjskemu hlevu, kakor hiši božji podobna. Dokaz temu priznanje „Slovenec“ in pa dejstvo, da se vse to vsled blazajočega se škofovega prihoda popravlja, kar bi sicer ne bilo potrebno. Imponuje nam pa „Slovenec“ dopisnik venderle s tem, da ni imel drznega lica niti z besedico pobijati naših težkih obdolžitev glede cerkvice sv. Sancerba v podraški župniji, ki daje v svojih ruševinah in pred altarjem, v katerem se še svetnikove svetinje nahajajo, zavetja ciganski spridenosti in razuzdanosti, in pred katerim se nahaja cel kup konjskih in oslovskih ekskrementov. Naš dekan obavlja vsako leto tudi v župniji podraški svojo vizitacijo, da si ob svojem prihodu in odhodu zvoniti, kakor da se sam Bog vozi: vprašamo ga pa tudi javno, kako je on svojo vizitacijo glede rečene cerkvice izvrševal in s čim je skušal onečaščenje za zaprečiti, ali vsaj to zabraniti, da ne bi cigani skozi porušeno okno konj in oslov pred altar prenočevali gonili? To je vse kaj drugega, kakor neosnovani napadi na občino in župana, in gosp. dekan lahko vidi, kako težko je grešil proti svojim dolžnostim, in koliko umestnejše bi bilo njegovo delovanje na tem polju, kakor pa intrigiranje proti občini, osebam in narodni stranki, kajti v njegovi dekaniji nahaja se smrdeč Avgijev hlev... „Slovenec“ dopisniku svetujemo pa, naj rajše obudi g. dekanu in njegovim duhovnim sobratom stanovsko vest, kakor da se zaleta v našega občesploštanega g. svetnika Nosana, ki je s svojim blagotvornim delovanjem v uradu ljudstvu v gmotnem oziru gotovo več koristil, kakor je in bo vse duhovništvo naše dekanije, kajti Vipavci bi bili in bomo zadovoljni, ako bi imeli vedno take uradnike mej nami. Ne moremo pa tega trditi o vseh naših duhovnikih, ki nam dajejo v marsičem misliti. V občini Budanje, ki je že večkrat prosila, da bi dobila dež podporo za pravo občinskih potov, ki si ne more niti šole sezidati, iz katere gleda siromaštvo na vseh koncih in krajih, sezidali ste uprav mestno cerkev, ki bo stala z vsem nad 40.000 glđ. Je-li taka palača prikladna siromašni kmetski vasi in njenim denarnim silam? Je-li bilo vestno, v sedanjih slabih časih natovoriti ubogemu kmetu tako ogromne in naravnost blaznoprreterane datjave za zgradbo nove cerkve, ko bi bili vendar lahko tudi Budanji častili Boga v takih kmetskih cerkvah, kakor jih imajo druge imovitejše občine. Mari se v tej podobi javlja klerikalna skrb za ljudsko blagostanje? Je-li tako izvrševanje našega gospodarskega programa? — Odgovor dobite pri prihodnjih občinskih volitvah. — Kaj pa s cerkvico sv. Marka v Vipavi? Ali naj tudi o tej govorimo? Drugičkrat! — Govori se, da se je bilo dovolilo gosp. dekanu na njegovo prošnjo ob prihodu v Vipavo 4000 gold. cerkvenega denarja za nasaditev farovških vinogradov in za popravo farovških hlevov. Resnica je, da si je g. dekan farovške vinograde nasadil, da jih danes uživa, in da je tudi farovške hleve uprav gospodski priredil. — Zakaj ni obrnil iste pozornosti tudi cerkvam, ki niso bile morda mnogo manj zanemarjene, kakor njegov hlev? — Kristus bil je siromak, in tak naj ostane, kaj ne?... Vi se pa ne morete temu privaditi, če prav ste njegovi namestniki, zatorej skrbite za-se najprej.

Opomba uredništva: Izjavljamo s tem, da gospod svetnik Nosan sploh še nikdar ni nič spisal za naš list, in da tudi z dotičnim dopisom, katerega je „Slovenec“ njemu pritrkal, ni prav v nobeni zvezi.

Iz Novega mesta, 2. julija. 1. t. m. imeli smo kljub agitacijam nekaterih nasprotnikov narodne izobrazbe jako lep in zabaven večer. Koncert „Dolenjskega pevskega društva“ obnesel se je jako dobro. Vse točke izvajale so se izvrstno. Občinstvo že dolgo ni bilo tako zadovoljno kakor včeraj. Veliko veselja nam je napravila „pošta“, za kar se imamo zahvaliti požrtvovalnim gospicam pevkam, katere so z vnmemo prodajale ter raznašale razglednice. K vspehu so tudi veliko pripomogle go-spice prodajalke cvetice. V prvi vrsti pa gre hvala vedno neumornemu in neutrudljivemu gospodu predsedniku pevskega društva in „Glasbene Matice“, kateremu je geslo: „Ne udajmo se!“ — Naša „Glasbena Matica“ je, žal, nekaterim uprav trn

v peti, dasi ve vsakdo, kako zelo koristen zavod je to. Gospod predsednik deluje neutrudljivo za obe društvi, a kljub temu se mu podtika brezbriznost za „Dol. pevsko društvo“. Na kakšnem stališču pa je bilo to društvo prej? Zakaj se pa takrat niso oglasili oni širokoustni nasprotniki, ko je to v resnici potrebovalo delavnih močij, ko je le par pevcev in pevk prihajalo k vajah? In baš sedaj, ko se je jelo naše društvo življenje razvijati kakor že dolgo ne, hočejo je nekateri z natolcevanjem in zabavljanjem popolnoma zatreti! Slovenci brez prepira in osebnega napadanja nismo nikjer srečni! Delavcev je povsod malo, zabavljačev in jalovih kritikačev pa v preobilju.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. julija.

— Osebnosti. Avskultant v Gradcu g. dr. Gregor Krek je premeščen v Radgono.

— Schiffersteinova ustanova. Pojasnila o tej stvari spregovorili, smo rekli, naj se objavijo vse zadevne listine in naj se stvar vsestransko pojasni, in takoj bode konec vsakemu vrtanju in vsaki polemiki, in ko smo zadnjič o njej govorili, tudi nismo drugega zahtevali. Toda naša želja se ni izpolnila. „Slovenec“ je pač na naš prvi članek priobčil neko izjavo, toda ta je bila pisana tako previdno, kakor da imajo gos-podje v ordinarijatu slabo vest. Potem pa se je „Slovenec“ zavil v togo molčečnosti in molčal je na vsa naša drezanja tako trdovratno, kakor molči samo še tedaj, kadar ga vprašamo, kam so izginili tisti ti-sočaki, kateri sobili o potresu po cerkvah nabrani za ljubljanske prebivalce, katerih pa to prebivalstvo ni nikdar videlo. Včeraj je „Slovenec“, kateri je v drugih zadevah jako gostobeseden, vender, toda le na kratko izpregovoril o našem pozivu, naj ces. kr. vlada pojasni vso stvar in naj obelodani zadevne listine. Obesil se je na izraz v našem sobotnem članku, da nam stvar ni natančno znana in sukal je ta izraz po stari svoji navadi, češ, glejte potrpežljivi čitatelji, „Slovenski Narod“ nas ima na sumu, da smo se polastili tujega blaga, pa priznava sam, da mu stvar ni natančno znana. Počasi, spoštovani gos-podje v šenk-lavškem farozu! Ako bi nam bila stvar natančno znana, ako bi imeli listine pred seboj, ne bi zahtevali pojasnil in obelodanjenja listin, nego govorili o stvari vse drugače, kakor smo govorili doslej. Mi smo se zavzeli za stvar z namenom, da se dožene resnica in da pride do veljave pravica. Mi nismo prišli tej zadevi na sled, zasledili so jo ustanovniki mnogoštevilni sorodniki, kateri hodijo menda že dve leti okrog ljubljanskih odvetnikov, da bi zaradi te ustanove začeli pravdo. To nas je napotilo, da smo stvar spravili v javnost, in da zahtevamo, naj se obelodanijo listine, in naj se pojasni, kako se je zgodilo, da uživajo sedaj Schiffersteinovo ustanovo korarji in direktorji, katerim ni bila namenjena. „Slovenec“ bi storil veliko bolje, če bi bil listine objavil. Ako je pravica na njegovi strani, bi bil s tem razgnan vsak sum, in zamašena bi bila usta ne samo nam, ampak tudi vsem tistim interesentom, kateri so pri izbiranju svojih izrazov manj tankočutni in obzirni kakor mi. Ker knezoškofjski ordinarijat le ne objavi listin, in to navzlic vsem opominom, se ne sme čuditi, ako si rečejo ljudje, da mora imeti jako tehtnih vzrokov, da prenaša rajše sum, da se je polastil tujega blaga, in se brani z nerodnimi noticiami v „Slovencu“, kakor da bi povedal resnico o Schiffersteinovi ustanovi. Ta resnica pa pride prej ali slej na dan, ker mi jo bomo toliko časa iskali, da jo izvemo, pa naj je to gospodom okrog „Slovenca“ všeč ali pa ne. Sicer pa nikar ne zavijajte in ne kričite: Hands off! če se je z ustanovo postavno postopalo! Dobro, dokažite nam to in niti besedice ne črnemo več. Vsaka ustanova pa je več ali manj javna last. Če o Schiffersteinovi ustanovi že več let krožijo govorice, da se ustanovni denarji zlorablja, bila je le naša časnikarska dolžnost, delati na to, da se dajo občinstvu vsa potrebna pojasnila. Samo to smo zahtevali in drugega nič. Ako se s pojasnili izkaže, da so govorice neutemeljene, nas bode veselilo, in v korist bode tudi knezoškofjskemu ordinarijatu, proti

kojemu se v prvi vrsti obračajo omenjene govornice. Naglašamo pa še enkrat: vsaka ustanova je več ali manj javna last, in njena uprava stoji pod kontrolo javnosti, in to gotovo tudi tedaj, če se ta uprava, kakor pri Schiffersteinovi ustanovi, slučajno nahaja v rokah kaknega škofjakega ordinarijata. To stališče smo zavzemali od pričetka, in zavzemali ga bomo do tedaj, kadar se v pomirjenju občinstva izdajo od avtoritativne strani vsa potrebna pojasnila!

— **Veselica šentjakobsko-trnovske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda** se je izvršila v nedeljo vzlic strašnju dežja vendar le na vrtu Lloydove restavracije v vsakem oziru prav lepo. Vrt, salon, gostilniški prostori in dvorišče so bili natlačeno polni najrazličnejšega, najboljšega in tudi priprostelega narodnega občinstva. Odbor, na čelu gospe Supančičeva in dr. Kušarjeva, se je resno potrudil, da je ugodil posetnikom vsestranski. Nabral je med požrtvovalnimi meščani in meščankami izredno mnogo in lepih dobrot, razprodajo „bobkov“ pa je izročil lepim in ljubeznivim gospem in gospicam, ki so imele svoj skupni, silno oblegani šotor. O kakem „nadlegovanju“ torej ni bilo niti govora! Razen tega je pelo vrlo trgovsko pevsko društvo, in je svirala prav marljivo vojaška godba. Godba je igrala več slovanskih točk, katerih ni bilo na vzporedju ter je s temi občinstvu posebno vstregla; trgovsko pevsko društvo pa je pod vodstvom g. A. Razingerja pelo same slovanske in večinoma slovenske točke. Petju in godbi se je izredno mnogo plaskalo. Zabave in užitka je bilo torej prav v izobilju, zategadelj pa je vladala med gosti najboljša volja prav do noči, ko je napravila ploha veselici prezgoden konec. Občinstvo pa je ostalo še nadalje v gostilniških prostorih v lepi zavesti, da uživa naša šolska družba v narodnih krogih še vedno največje simpatije.

— **Št. Peterska ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani**, slavita jutri, dne 5. t. m. slavni imendan slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda s slovesno peto sv. mašo, katero bode daroval za vse žive in mrtve društvenike podružnični predsednik, visokochastiti gospod Martin Malenšek, ob 9. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani. K prav obilni udeležbi najljubše vabita vse častite člene in prijatelje podružnic odbora.

— **Dirka kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“**. Na vabilih, katera so se razposlala cenjenim gg. členom in slavnim športnim društvom, je naznanjeno, da se vrši koncert dne 9. t. m. na vrtu „Narodnega Doma“. Ker pa ni bilo mogoče dobiti pravočasno gostilničarja, se je odbor odločil, da priredi koncert na vrtu hotela „Lloyd“, in prosi, da vzame slavno občinstvo to izprembo na znanje.

— **Celjska občina in slovensko uradovanje**. Šele vsled ministrskega ukaza se je celjska mestna občina svoj čas udala v toliko, da v prenešenem delokrogu sprejema slovenske vloge. Nekaj časa jih ni hotela slovenski reševati, nego jih je predlagala političnemu oblastvu, da jej napravi prevode in da preloži rešitev. Tega se je menda naveličala, in zdaj ne dela ovir vlogam, ki se nanašajo na prenešeni delokrog. Pač pa se brani z vso odločnostjo sprejemati v samostojnem delokrogu slovenske vloge. Občina celjska okolica se je vsled tega pritožila na okrajno glavarstvo in namestništvo je zahtevalo od občine poročila. Mestni urad je sporočil namestništvu, da se ne čuti dolžnega, v samostojnem delokrogu sprejemati slovenske vloge in da hoče sprejemati v tem delokrogu samo nemške vloge in jih reševati v nemškem jeziku. Radovedni smo, če najde namestništvo — mokro čunjo.

— **Humoristično predavanje** priredi danes zvečer ob polu 9. uri v mali dvorani „Narodnega doma“ znani hrvatski gledališki umetnik in deklamator, g. Žiga Varjačić. Iz posebne naklonjenosti sodelujejo ljubljanski hrvatski tamburaši. Vzporod: Petčfy: Norec (v maski). Dr. Harambašič: Grob izdajice. Dr. Zmaj Jovan Jovanović: Buha in muha (humoristična). Pet. Preradović: Mujezin. Hugon Badalić: Panem et circenses. Dr. Zmaj Jovan Jovanović: Cigan hvali svojega konja (humoristično, v kostumu). Pet. Preradović: Potnik. Dr. Zmaj Jovan Jovanović: Praz

mošnje (humoristično). Med odmorom udarja tamburaški klub. Vstopnina 40 kr., za dijakke in vojakke 20 kr. V dvorani bodo postavljene mize. Ker je g. Varjačić povsod dosegel s svojimi predavanji najlepši uspeh, se je nadejati, da bode istotako uspel tudi tukaj in priredil ljubljanskemu občinstvu prijeten zabaven večer.

— **Zakaj je uvoz prašičev iz Štajerske na Kranjsko prepovedan?** Piše se nam: Sedaj, ko se mali prašički za rejo najbolj iščejo, zaprla nam je tukajšnja vlada štajersko mejo, tako da ne moremo dobiti nikakih prašičev za rejo. Iz gotovega vira nam je znano, da je namestništvo v Gradcu dalo preiskati ves celjski okraj. Kuge ni nikjer našlo, a uvoz prašičev na Kranjsko je tudi iz tega okraja še vedno zabranjen. Kje bomo dobili dovolj prašičev za rejo? Kakšna bo trgovina z prašiči v jeseni? Prosimo merodajne kroge, da store svojo dolžnost, da ne bo po nepotrebnem trpela trgovina.

— **Mestna hranilnica v Novem mestu**. V mesecu juniju 1899 je 146 strank vložilo 38904 gld. 57 kr., 119 strank vzdignilo 32374 gld. 30 kr., torej več vložilo 6530 gld. 27 kr., 6 posojil se je izplačalo 4900 gld., stanje vlog 1.260.196 gld. 23 kr., denarni promet 172258 gld. 73 kr.

— **Na topničarsko strelišče v Krško** odpotuje 7. topničarski polk iz Ljubljane 14. julija, ter bode v naslednjih postajah prenočeval: 14. julija štab in dve bateriji v Zatičini, dve bateriji v Višnjigori; 15. julija štab in dve bateriji v Novem mestu, dve bateriji v Trebnjem; 16. julija štab in dve bateriji v Novem mestu (odpočitek), dve bateriji v Sevnici; 17. julija štab in dve bateriji v Kostanjevici, dve bateriji počivata v Sevnici; 18. julija se snidejo v Krškem. 31. julija odpotujejo zopet v Ljubljano ter prenoči štab in dve bateriji 31. julija v Sevnici, 1. avgusta v Trebnjem, 2. avgusta v Višnjigori; dve bateriji pa prenočujeta 31. julija v Kostanjevici, 1. avgusta v Novem mestu; 2. avgusta v Zatičini; dne 3. avgusta pa se snide zopet ves polk v Ljubljani.

— **Mestna hranilnica v Radovljici**. V mesecu juniju 1899 je 142 strank vložilo 24459 gld. 67 kr., 120 strank vzdignilo 11534 gld. 9 kr. 33 strankam se je izplačalo posojil 16065 gld., stanje vlog — gld. — kr., denarni promet 86467 gld. 15 kr.

— **Zabodel ga je**. Iz Novega mesta nam pišejo 3. t. m.: Minolo noč so se smihelski fantje v gostilni pri Jeriču v pijanosti sprli, tako da je Zelinger iz Regerče vasi v jezi potegnil nož ter svojega tovariša Fr. Turka, ki je baje baš k sporu prišel, tako nesrečno zabodel, da je kmalu potem umrl. Trije drugi leže v bolnici, dva sta baje hudo telesno poškodovana.

— **Zdaljšanje uradnih ur**. Poštni in brzojavni urad v Krškem na Kranjskem službuje od 25. julija do 31. avgusta t. l. ves dan.

— **Na semenj** dne 3. julija je bilo pri gnanih 1131 konj in volov, 264 krav in 57 telet, skupaj 1452 glav. Kupčija je bila prav živahna, kakor ne hitro taka. Prišli so kupci z vseh krajev vole kakor tudi konje kupevat. S kravami in teleti ni bila kupčija tako živahna, ker je cena posebno pri teletih nekaj padla.

— **45 bikov-plemenjakov belanske pasme** je nakupila te dni na Kranjskem hrvaška vlada.

— **Uro z verižico** našel je nekdo na zadnjem sejmu v Rajhenburgu. Kdor jo je izgubil, oglasi naj se pri župnem uradu v Boštanji, pošta Radna (Kranjsko).

— **Mesečni pregled**. Minoli mesec Veliki traven bil je zmerno tople in deževen. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 13°5', ob dveh popoldne 21°7', ob devetih zvečer 16°3', tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 17°2', za 0°6' pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 734,4 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 16 mm pod normalom. — Mokrih dni bilo je 13, padlo je vsega skupaj 1128 mm dežja. — Vetrovi so prevladovali z juga in jugozahoda, z jugozahoda sem pa tje precej močni.

\* **Dreyfus o vseh dogodkih** zadnjih dveh let ni ničesar vedel. Šele na ladiji so mu povedali, da pride pred novo vojno sodišče. V Rennesu pa sta mu povedala so-proga in odvetnik Demange, kaj se je vse

zgodilo. I mena Picquart, Kestner, Zola, Labori in Esterhazy, Henry, Paty du Clam in Mercier je čul Dreyfus prvič zopet iz ust Demangeja. Dreyfus govori jako malo, ker na Vragovem otoku skoraj nikdar ni govoril. Ko je zagledal svojo ženo, je ostrmel ter zrl vanjo kakor okamenel. Pozneje pa je mnogo plakal. Na ladiji se je v edel moško in vojaško resno.

\* **Gospa Dreyfusova** si je hotela najeti v Rennesu stanovanje, toda dobila ga ni nikjer. Noben hotel je ni maralsprejeti pod streho, in vse privatne hiše so ji bile zaprte. Neka protestantinja Godard, bogata hišna posestnica, je torej sama ponudila vso svojo hišo gospe Dreyfusovi na razpolago. Ko pa je iskala za-se stanovanja po hotelih in drugod, ga tudi ni dobila, češ, da se je silno pregrešila, ker je odstopila svojo lepo hišo židinj, soprogi izdajalca. Gospa Godardova je bila torej brez strehe. Za to zadrego pa je izvedela gospa Dreyfusova, ki ji je sporočila, da more sprejeti njeno ponudbo samo ta rat, ako bodeta stanovali skupaj pod isto streho. Seveda zabavljajo klerikalni in drugi listi na vso moč ter grdč z lažmi in psovkami plemenito protestantko Godardko, ker se je usmiliła nesrečne žene Dreyfusove.

\* **Streljanje na občinske svetnike**. V Badaloni v Španiji je streljalo občinstvo pri seji na obč. svetnike ter je tri ustrelilo, devet pa ranilo.

\* **Sultan in kinematograf**. Sultan Abdul Hamid je velik čestilec kinematografa. No, sedaj mu bode tudi praktično jako dobro služil. Sultan je namreč naročil specialistu v kinematografski stroki, g. Weinbergerju, naj za kinematograf fotografuje vso dolgo progo, od Hajdar-Paša-Eskišehir-Angore in Hajdar-Paša-Eskišehir-Konije, koder bodo vodile anatolske železnice v Bagdad. Sultan bi si namreč to velikansko železniško podjetje rad ogledal, a si skoro ne upa, svoje palače zapustiti, tem manj pa prepotovati vso progo.

\* **Velikanski bazar**. V Londonu so ustanovile nedavno v korist neke bolnice razne vojvodinje, markize, grofice in druge dame najvišjega stanu bazar, kakoršnega menda še ni videl svet. Tu je dobiti na prodaj najdragocenejše briljante in druge bisere, katere so bazarju darovali različni vojvode, nadalje najfinejša, umetno izdelana ročna dela in ročni izdelki različnih vojvodinj, katere tudi v bazarju vse same prodajajo, itd. Predsednik tega bazara je saksonski koberški vojvoda.

\* **Ženske — bogoslovke**. V Ameriki ženska emancipacija čim dalje bolj procvita. Sedaj ima žentstvo baje tudi na polju teologije že lepe uspehe. Tako je obelodanil univerzalni register deželne cerkve listino, v kateri imenuje 758 duhovnikov in mej temi je 79 ženskih bogoslovk. Od teh je 61 pridigaric, 18 pa jih podučuje na vseučiliščih; nekatere izmed njih so pa še kandidatkinje.

\* **Ne miri v Tennevillyju v Indiji**. Nedavno so se v Indiji dvignili Maravarci ter v velikem številu napadli Shanarce. Mnogo je bilo mrtvih in ranjenih. Maravarci so uplenili veliko blaga; celo iz ušes žensk so trgali ubane ter tako baje 400 ženam odtrgali dele ušes ali tudi cela ušesa. Misijonarjem in pa kristijanom niso Maravarci nič žalega storili. Sumi se, da so bila z napadalci tudi redarstva in druga oblastva v zvezi, vsled česar so začeli Angleži preiskavo proti njim.

## Književnost.

— **„Slovenka“**. Vsebinska 13. zvezka: Zorana: Po slovesu — pesem. — E. K.: Pene. — Bogomila: Srce mi sanja — pesem. — Marica: V odgovor gdč. Vandi. — Feodor Sokol: O tem in onem. — Desimira: Godčevo zdravilo — pesem. — Književnost in umetnost. — Razno. — Doma.

— **Izvestja muzejskega društva za Kranjsko**. Vsebinska 3. sešitka: 1. Iv. Vrhovnik: Plemenitosti v duhovskih farnih matičah. 2. Janko Barle: Slovenci duhovniki v zagrebški škofiji. Mali zapiski. 1. L. P.: Kobilice podeželna nadloga. 1. A. K.: Frančišek Jakob baron pl. Schmidthofen. 3. L. P.: Vlaška prisega.

## Telefonična in brzojavna poročila.

**Dunaj 4. julija**. Danes je imel ministrski svet sejo, v kateri se je dolo-

čil tekst nagodbenih, z Ogrsko sklenjenih določil. Ministra Kaizl in Dipauli pojmeta v četrtek radi končnih nagodbenih modalitet v Budimpešto.

**Dunaj 4. julija**. Budimpeštanski listi poročajo, da je ondi znano, da hoče grof Thun sklicati delegacije meseca oktobra. Glede kvote se med vladama ni še ničesar definitivnega sklenilo.

**Praga 4. julija**. Pri zadnjih izgredih v Hebu je nastopal posebno odločno odvetnik Tiefertunk, kateremu je odvzela policija celo revolver. Preiskava se je končala proti njemu s tem, da mu je poslalo okrožno sodišče v Hebu revolver nazaj ter mu javilo, da je preiskava ustavljena.

**Budimpešta 4. julija**. Zbornica je sprejela vladne predloge glede valute in banke. Nagodba na Ogrskem je, kolikor se tiče parlamenta, finalizirana. Predloge pridejo le še pred gospodsko zbornico, ki jim seveda ne bo ugovarjala.

**Budimpešta 4. julija**. Zunanji minister grof Goluchowski je odpotoval danes na večtedenski dopust na Francosko.

**Pariz 4. julija**. Dreyfusova zagovornika, Demange in Labori, sta bila pri svojem klijentu včeraj tri ure. Dreyfus je mislil, da so ga pripeljali na Francosko vsled posredovanja Feliksa Faureja, o katerem še vedel ni, da je umrl. Dreyfusovo zdravje je prav ugodno.

**Pariz 4. julija**. Splošno se govori, da bode zasedanje parlamenta zopet odgodeno.

**Madrid 4. julija**. Včeraj so se pripetili v Barceloni novi veliki izgredi, pri katerih sta bila 2 redarja nevarno ranjena. Orožniki so streljali. Sedaj je mesto zopet mirno. Industrialci so se izjavili soglasno proti povišanju davkov.

## Poslano.\*)

Učiteljstvu na Goriškem.

„Soča“ od 30. junija t. l. štev. 52 je objavila izjavo gosp. A. Gabrščka „Našemu učiteljstvu na znanje“, kjer govori o znani pravdi s podpisancem tako le: „Jaz jako obžalujem, da sem bil prisiljen nastopiti tako pot; toda svoji časti sem dolžan to storiti: drugega ne iščem nego popolnega zadoščenja“. „Jaz izjavljam na vse to, (da učiteljstvo generalizuje moj spor z M. na ves stan in izvaja iz tega razne posledice), da moj spor z g. M. je zgolj osebna reč med nama, katero urediva pred porotniki“. — „Kdor je tako brezskrbno in brez poudara čast kradel svojemu tovarišu, naj se tudi zagovarja in eventualno dobi za to zaslužen plačilo — toda nikar tega spora generalizovati na vse učiteljstvo, kateremu sem vedno jednako naklonjen, kar sem že dovolj dokazal in še dokažem, kadarkoli se mi ponudi prilika“. „Obžalujem, da me učiteljstvo ni razumelo lansko jesen, ko sem le dobro hotel in bi po mojih nasvetih učiteljstvo danes bolje stalo v očeh naroda“. — Tako in jednako izjavlja g. A. Gabršček gotovo le s plemenitim namenom, da bi odvrnil učiteljstvo od mene in s poti, po kateri hodi složno (vsaj v principu) v obrambo svoje časti in v dosego boljšega gmotnega stanja. Da ima pri tem g. A. G. nesebično željo, da bi učiteljstvo postalo za njega in njegova povzjetja zopet to, kar je bilo nekdanj, kdo mu bode štel v zlo?!

Na izjavo g. A. G. sem poslal „Soči“ popravek, da ni res, da je najin spor zgolj osebna reč, katero urediva pred porotniki; ampak da midva nista imela osebno nobene ga spora, temveč strogo stvarnega zaradi napadov „Soče“ na učiteljstvo sploh in posebej še radi napada „Soče“ na osebo g. J. D., urednika „Učiteljskega Tovarisa“ v Ljubljani. — Učiteljstvu so napadi „Soče“ še v dobrem spominu, in ako more pozabiti na vse lepe naslove, katere je dobivalo dan za dnevom v „Soči“, nimam nič proti temu; želim mu le: dober tek! Ako bi se učiteljstvo udalo vabilnim glasovom g. A. G. ter mene pustilo na cedilu — svobodno mu; jaz ga ne bom zavidal na naklonjenosti, katera se mu obeta.

V Sv. Križu, dne 2. julija 1899.

Peter Medvešek,  
nadučitelj.

\*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

**Proti zobobolu in gnjilobi zob**  
izborno deluje

**Melusina ustna in zobna voda**  
utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.  
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.  
**Zaloga vseh preizkušenih zdravil.**  
Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.  
**Jedina zaloga** (19-27)  
**Ilekarna M. Leustek, Ljubljana**  
Rešjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

**Iz uradnega lista:**  
Izvršilne ali eksekutivne dražbe:  
Posestvo vlož. št. 14, 15, 183 in 1097, kat. obšč. Piskova, vlož. 667, k. o. Dol. vas, in stavb. parcel. št. 246 in 247 k. o. Cirknica, cenjeno 1530 gld., 300 gld., 121 gld. in 57 gld., dne 8. julija v Cirknici.  
Zemljišče vlož. št. 15 in 16, kat. obšč. Gorjue, cenjeno 1530 gld. 55 kr., dne 11. julija v Radovljici.  
Posestvo vlož. št. 30, kat. obšč. Stehanja vas, cenjeno 842 gld. in 50 gld., dne 12. julija v Črnomlju.  
Posestvo vlož. št. 125 in 228, kat. obšč. Studenec in št. 51, k. o. Dobravca, cenjeno 1405 gld., 5441, 250 gld., in 531 gld., dne 13. julija v Ljubljani.  
Posestvo vlož. 589 in 643, kat. obšč. Mengeš, cenjeno 660 gld., dne 14. julija v Kamniku.

**Umrli so v Ljubljani:**  
Dne 30. junija: Karol Kamnikar, kurilčev sin, 9 mes., Vodmat št. 108, jetika. — Viljem Beck, sobni slikar, 38 let, Hrenovec ulice št. 15, pljučna tuberkuloza.  
Dne 1. julija: Nikolaj Dev, živinozdravnikov sin, 3 in pol leta, Kuhova cesta št. 3, škariatica. — Avgustina Novak, kurilčeva hči, 1 mes., Radeckega cesta št. 1, vnetje sapnika. — Viktor Kopriva, postrežekov sin, 3 in pol leta, Poljanška cesta št. 66, ošpice.  
Dne 2. julija: Vencelj Stedry, c. kr. višji inženier v p., 89 let, Nunske ulice št. 4, ostarelost.  
V deželni bolnici:  
Dne 26. junija: Anton Bregar, učiteljski pripravnik, 17 let, jetika. — Katarina Oblak, delavka, 71 let, ostarelost.  
Dne 27. junija: Ivan Stare, dninar, 31 let, jetika.  
V otroški bolnici:  
Dne 30. junija: Anton Jesih, delavčev sin, 3 mes., črevesni katar.

**Meteorološko poročilo.**  
Višina nad morjem 506 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.  
Julij Čas opa- Stanje baro- Tempe- Vetrovi Nebo Padavine zovanja zanja v mm. ratura v C. v mm. v 24 urah  
3. 9. zvečer 734.1 11.7 sl. sever jasno 0  
4. 7. jutraj 736.0 10.1 sl. jug oblačno 0  
2. popol. 734.4 23.1 sr. jug pol.oblač. 0  
Srednja včerajšnja temperatura 13.6°, normala: 19.3°. — Včeraj popoldne od 3/4 do 5. ure nevihta.

**Dunajska borza**  
dne 4. julija 1899.  
Skupni državni dolg v notah. 100 gld. 45 kr.  
Skupni državni dolg v srebru. 100 30  
Avstrijska zlata renta. 119 30  
Avstrijska krona renta 4%. 100 35  
Ogerska zlata renta 4%. 119 10  
Ogerska krona renta 4%. 96 35  
Avstro-ogerske bančne delnice. 911 75  
Kreditne delnice. 381 75  
London vista. 120 52 1/2  
Nemški drž. bankovci za 100 mark. 58 95  
20 mark. 11 78  
20 frankov. 9 55 1/2  
Italijanski bankovci. 44 85  
C. kr. cekini. 5 87

Vse vrednostne papirje preakurbe BANKA  
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.  
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

## Spreten trgovski pomočnik

za manufakturno, špecerijsko in železninsko prodajalno se sprejme takoj. Oni, ki so v manufakturni stroki zanesljivo izurjeni, imajo prednost. (1221-2)  
Ponudbe sprejema Peter Strol, trgovec v Mokronogu na Dolenjskem.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

## Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.  
Odhod iz Ljubljane jut. kol. Proga des. Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; des. Selsthal v Ansee, Linz, Solnograd; des. Klein-Reiding v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; Dunaj; des. Selsthal v Solnograd, des. Klein-Reiding v Linc, Budejovice, Plzen, Marijane v. Hrab. Francove v. Karlove v. Prago, Lipako; des. Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; des. Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, des. Klein-Reiding v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijane v. Hrab. Francove v. Karlove v. Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osebni vlak v Lesce-Bled. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5 uri 41 minut popoldne v Podart-Krasop. — Proga iz novega mesta in Korošice. Osebni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. jutraj osebni vlak v Dunaj via Amstetten, Solnograd, Linc, Steyr, Lila, Ansee, Ljubna, Celovec, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. jutraj osebni vlak iz Lesce-Bleda. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijanih varov, Plzenja, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariza, Genevo, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovec, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak v Dunaj, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovec, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak v Dunaj, Lipake, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijanih varov, Plzenja, Budejovice, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podart-Krasop. — Proga iz novega mesta in Korošice. Osebni vlaki: Ob 8. uri 21 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1206)

## Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo gld. 1-95  
1 elegantna ura s štriletnim jamstvom in goldin-veržico, 1 čudovito eleganten nastavek za smodke z jantarem, 1 krasna kravatna igla s simli-brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit. biserom za gospode ali dame, 1/2 ducata platnenih žepnih robcev z barvanimi obročki, 1 praktični žepni tintnik s angleškim mehanizmom, 1 fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako elegantna damska broša najnovejše fašone, 1 krasna garnitura, obstoječa iz manšetnih, zavrtniških in naprsnih gumbov s patentovano zapono, 1 krasno toaletno zrcalo z etuijem in finim česalom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neobhodno potrebni.  
Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še kratek čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike, ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter se neugajajoče brez zadržka vsame nasaj.  
Razpošilja po c. kr. poštne povzetju ali ako se pošlje denar naprej:

**zaloga Ernst Buchbinder**  
**Krakau L/M.**  
Poštno predelo št. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (1185-3)

I. splošna avstrijska zaveza delovodij.  
Okrajno društvo Ljubljana in okolice.

## Okrajno društvo delovodij za Ljubljano in okolico

priredi  
povodom svojega enoletnega obstoja  
dne 9. julija 1899  
v Hafnerjevi pivarni

## ustanovno slavnost

s koncertom  
srečkanjem in plesnim venčkom  
s sodelovanjem  
godbe c. in kr. pešpolka pl. Milde št. 17.

Začetek koncerta ob 4. uri popoldne.

Vstopnina za osebo 50 kr., rodbinske vstopnice za 3 osebe gld. 120.  
Vstopnice v predprodaji za osebo 40 kr., rodbinske vstopnice za tri osebe 1 gld. dobivajo se v društvenih prostorih v Hafnerjevi pivarni, v glavni trafiki in pri gospodu Kalisu.

Za točno postrežbo ter elegantno oblepavo prostorov je dobro skrbjeno.

Vse prijatelje društva najljubše vabi  
(1225-1) odbor.

Slavnost se vrši o vsakem vremenu.

## Za prihodnjo šolsko sezijo

se odda meblevana seba, primerna za dve solariči, kateri dobista tudi lahko hrano.

Več se izve v Slomškovih ulicah št. 9. (1223-1)

Ustanovljen 1859. Etablissement za klavirje in harmonije  
**Bernhard Kohn**  
Dunaj, I., Himmelfortgasse št. 20  
(v svoji hiši) nudi izbir instrumentov prve vrste  
kakor se je sicer nikjer ne najde v Avstro-Ogrski.  
Zaloga in samozastop obeh glasovirskih prihih tovarn na svetu: c. in kr. avstrijskih dvornih dobaviteljev  
**Steinway & Sons, New-York,**  
in **Julij Blüthner.**  
Harmoniji **Mason & Hamlin Ltd.**  
Največja zaloga novih klavirjev iz najbolj renomiranih dunajskih tovarn. Novi kratki klavirji od gld. 320 do gld. 2000. Novi pianino od gld. 280 do gld. 1400. — 200 komadov na izbir.  
Velik poseben oddelek za preigrane instrumente brez hibe. (1144-6)

A 320/98/11.

## Oklic.

Na predlog varuhov ndl. Antona, Franceta in Alojzija Mandeljo iz Milnega št. 2, dovoljuje se prostovoljna, zastavni upnikom nekvarna dražba v zapuščino Antona Mandeljo iz Milnega št. 2, spadajočih parcel št. 1114/3, 1114/5, 1124/2, 1125 in polovice parcele št. 838 kat. obšč. Zeloče. Odprodale se bodoče parcele št. 1114/3, 1114/5, 1124/2 in 1125 v izmerji 3201 kvadratnih sežnjev za se in polovica parcele št. 838 v izmerji 61 kvadratnih sežnjev za se. Parcele se dajo uporabiti kot stavbeni prostor in ležijo parcele št. 1114/3, 1114/5, 1124/2, 1125 zraven vile dr. A. Ferjančiča ob Blejskem jezeru, parcela št. 828 pa na desni te vile tik jezera. Za prodajo teh parcel dolega se jedini narok na

**23. avgusta 1899**

na licu mesta na Milnem št. 2, pričenši ob 9. uri dopoldne, in znaša izklicna cena za kvadratni seženj 2 gld. Varščino položiti je 20%, izklicne cene. Dražbeni pogoji ležijo tusodno na vpogled.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici odd. I.,  
dne 16. junija 1899.

## Naznanilo.

Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani se vrše v poletnem obroku sprejemni izpiti za vstop v I. razred šolskega leta 1899/1900 dne 15. julija, počenši ob 9. uri jutraj.

Učenci, ki želé delati ta izpit, naj se spremljani od svojih starišev ali njih odgovornih zastopnikov oglašé dne 9. julija, mej 8. in 12. uro pri gimnazijskem ravnatelju ter s seboj prinesó krstni list in obiskovalno pričevalo, ako so doslej obiskovali ljudsko šolo. Plačati morajo tudi 3 gld. 30 kr. pristojbine, ki se jim vrne, ako sprejemnega izpita ne zvrše s dobrim uspehom.

Vnanji učenci se k sprejemnim izpitom tudi lahko oglašé pisмено, ako pravčasno po pošti pošljejo gori navedeni listini in pristojbine.

Po naredbi veleslavnega deželnega šolskega sveta z dne 28. avgusta 1894. leta, št. 2354, smejo se odsluženi učenci, ki po svojem rojstvu in po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici in ozemlju okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatičnici, v ljubljanski gimnaziji sprejemati le izjemoma, v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih, in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta. Zaradi tega se opozarja stariši onih učencev, ki potrebujejo takega dovoljenja, da si ga po posebni prošnji priskrbe pri veleslavnem c. kr. deželnem šolskem svetu.

V Ljubljani, dne 29. junija 1899.

(1199-8)

Ravnateljstvo o. kr. velike gimnazije.

## Lepa prodajalnica

v 170 hiš broječi farni vasi na Notranjskem, na najlepšem prostoru, popolnoma opravljena, kjer se nahaja že več let tudi prodaja tobaka, se da v majem s 1. septembrom t. l. z drugimi prostori vred. — Naslov pove iz prijaznosti upravništvo „Slov. Naroda“. (1211-3)

## Več žgalcev cementa

ki so izurjeni v delovanju pri Schneiderjevih ali kontinuirajočih rovnih peceh, dobi stalen letni zaslužek pri Ph. Kusch & Comp. Portland Cement v Malem Sv. Pavlu (Klein St. Paul) na Koroškem. (1219-2)

Priporočava (21-150)

## Kulmbaško sladno pivo

pastorizovano v steklenicah  
znano po svojih izvrstnih učinkih.

**Kavčić & Lillog**  
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

## Malo kmetiško posestvo

s sadnim vrtom

na Bledu ali v obližju se takej kupiti želi.

Ponudbe naj se pošljejo do 15. julija na naslov: „J. Göllas, Wien, Währinger Gürtel Nr. 88, Mezzanin 6. (1222)

## Razprodaja!

Od danes dalje prične se razprodaja v F. Prinežičeve Konkursne mase spadajočega mnogovrstnega, v prodajalnici na Dunajski cesti št. 6 shranjenega blaga:

konjske oprave, sedli, denarne mošnje, tobolci za smodke, pasovi, razno usnje itd. itd., kakor tudi štacunska oprava

po prav nizkih cenah.

Za oskrbnitvo konkuzne mase:

**dr. Karol Ahazhizh**  
odvetnik.

(1226-1)

(1224)

Kamnik na Kranjskem, 1. julija 1899.

## Izročitev podjetja.

S pričujočim Vam javljam uljudno, da sem svojo pod trgovinskospodno protokolirano firmo

**Julij Staré**

izvrševano

**tovarno za kis**

izročil svojemu sinu

**Juliju Staré-tu junior**

današnji dan z vsemi aktivi, kateri bode isto nespremenjeno vodil naprej.

Zahvaljujoč se Vam najtopleje za izkazano mi zaupanje, prosim, da blagovolite isto izkazati v jednaki meri tudi mojemu sinu.

(1188-3) Z velespoštovanjem

**Julij Staré senior.**

Kamnik na Kranjskem, 1. julija 1899.

## Prevzetje podjetja.

Ozira se na predstojajočo okrožnico, se usojam Vam najljubše naznanjati, da bodem od svojega očeta, gospoda

**Julija Staré-ta**

z aktivi prevzeto

**tovarno za kis**

pod protokolirano firmo

**Julij Staré junior**

nespremenjeno vodil nadalje.

Prosim, da blagovolite mojemu očetu izkazano zaupanje prenesti tudi na mene, ker se bodem potrudil, da isto ohranim z vestno in skrbno izvršitvijo vseh naročil.

Z velespoštovanjem

**Julij Staré junior.**